

Bijlage A: Bekwaamheidseisen leraren vo/bve

met indicatoren voor de niveaus:

- hoofdfasebekwaam (niveau 1)
- afstudeerbekwaam (niveau 2)
- startbekwaam (niveau 3)

1. Interpersoonlijk competent

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE heeft de verantwoordelijkheid om groepen leerlingen zo te leiden dat er een prettig leef- en werkklimaat heerst. Hij zorgt voor een open communicatie, geeft op een prettige manier leiding aan de leerlingen en zorgt ervoor dat er een vriendelijke en coöperatieve sfeer is in de groep. Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn interpersoonlijke verantwoordelijkheid erkent, zich bewust is van eigen houding en gedrag én de invloed daarvan op de leerlingen. De leraar geeft op een zodanige wijze vorm aan groepsprocessen en communicatie dat hij een goede samenwerking met en tussen de leerlingen tot stand brengt. De leraar is zich bewust van de eigen houding en gedrag en de invloed daarvan op leerlingen.

De leraar die interpersoonlijk competent is, geeft op een goede manier leiding aan leerlingen (individueel en in de groep) en aan het leerproces. Zo'n leraar schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer en brengt een open communicatie tot stand. Bijvoorbeeld, zo'n leraar:

- leidt en begeleidt
- stuurt en volgt
- confronteert en verzoent
- corrigeert en stimuleert.

Gedragsindicatoren, enkele voorbeelden:

De student spreekt leerlingen aan op ongewenst gedrag en belooft gewenst gedrag		
niveau 1: de student..... <ul style="list-style-type: none">▪ observeert leraren in het omgaan met leerlingen▪ is vriendelijk tegen leerlingen▪ benadert leerlingen positief	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none">▪ is vriendelijk en beslist tegen leerlingen▪ complimenteert gewenst gedrag▪ schat gedrag van leerlingen goed in en communiceert hierover met de begeleider▪ weet op grensoverschrijdend leerlinggedrag passend te handelen▪ herkent en signaleert probleemgedrag van individuele leerlingen of van de groep en kan hier adequaat op insprijnen	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none">▪ stelt regels en bespreekt deze met de leerlingen▪ kan flexibel omgaan met regels en beschikt over handelingsalternatieven▪ kan zijn gedrag vanuit theoretische en methodische inzichten verantwoorden▪ heeft een visie op klasmanagement

De student bouwt een band op met individuele en met groepen leerlingen		
niveau 1: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ heeft een belangstellende houding ▪ gebruikt deze belangstelling bij het ontwikkelen van een relatie met leerlingen. 	niveau 2: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ staat open voor inbreng van leerlingen ▪ is gespreksvaardig ▪ voert persoonlijke gesprekjes met leerlingen voor of na de les 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ communiceert effectief door het hanteren van verbale en non-verbale technieken ▪ herkent en benoemt gedragspatronen van individuele leerlingen en groepen en maakt deze inzichtelijk voor leerlingen. Hij weet hoe hij een en ander zonodig kan verbeteren ▪ kan verantwoorden hoe hij met zijn groepen en individuele leerlingen omgaat. Hij maakt daarbij gebruik van relevante theoretische en methodische inzichten.
De student is een voorbeeld in sociaal gedrag voor leerlingen		
niveau 1: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ houdt zich aan afspraken ▪ is respectvol ▪ houdt zich aan regels van de school 	niveau 2: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ stelt zich professioneel op: kan feedback ontvangen en geven ▪ kan samenwerken en is hulpvaardig 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ zorgt ervoor dat leerlingen respect opbrengen voor hem en voor elkaar ▪ bespreekt communicatie en omgangsvormen ▪ bevordert effectieve communicatie door bijv. te luisteren, samen te vatten en door te vragen zowel op inhouds- als betrekkingniveau
De student..... enz.		

2. Pedagogisch competent

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE heeft de verantwoordelijkheid om zijn/haar leerlingen te helpen zelfstandig en zelfverantwoordelijk te worden in relatie tot anderen en in relatie tot hun (leer-)taken. Hij streeft naar het welbevinden van zijn leerlingen. Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn pedagogische verantwoordelijkheid erkent en dat hij op een professionele, planmatige manier een veilige leeromgeving tot stand brengt: voor een hele klas of groep maar ook voor een individuele leerling.

De pedagogisch competente leraar creëert een veilige leeromgeving in de klas en op school. Zo'n leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen:

- weten dat ze erbij horen en welkom zijn
- weten dat ze gewaardeerd worden
- op een respectvolle manier met elkaar omgaan
- uitgedaagd worden om verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar
- initiatieven kunnen nemen en zelfstandig kunnen werken
- hun affiniteiten en ambities leren ontdekken en op basis hiervan keuzes kunnen maken met betrekking tot hun studie en loopbaan.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

De student sluit aan bij leefwereld van leerlingen		
<p>niveau 1: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> vraagt leerlingen naar hun interesses en thuiswereld toont deze belangstelling bij het ontwikkelen van een relatie met leerlingen. observeert kenmerken van de leerling-populatie op de school vormt zich een beeld van hun sociale en culturele achtergrond kan de rol van de school in het leven van de jongeren beschrijven 	<p>niveau 2: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> speelt in op de leefwereld van leerlingen spreekt met individuele leerlingen over hun individuele interesses. bevordert een sfeer van respect en belangstelling voor elkaar door leerlingen gelijkwaardig te behandelen 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> houdt rekening met verschillen tussen leerlingen in sociaal, emotioneel en cultureel opzicht
De student waardeert de inbreng van leerlingen en is nieuwsgierig naar hun ideeën		
<p>niveau 1: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> complimenteert leerlingen 	<p>niveau 2: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> hanteert werkvormen waarbij leerlingen eigen ervaringen en ideeën kunnen inbrengen stimuleert en geeft positieve feedback erkent verschillen tussen leerlingen 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> maakt in zijn pedagogisch handelen een goed gebruik van verschillen tussen leerlingen helpt deelnemers (BVE) bij de ontwikkeling van hun beroepsidentiteit gebruikt op systematische wijze de input van leerlingen in het onderwijsleerproces
De student brengt eigen opvattingen in verband met de pedagogische opdracht van de school		
<p>niveau 1: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> verkent en onderzoekt het pedagogische klimaat in de school toont aan hoe dit onderzoek een rol speelt in zich ontwikkelende eigen opvattingen houdt in het contact met leerlingen rekening met de regels van de school 	<p>niveau 2: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> werkt binnen het kader van de schoolregels met een eigen pedagogische visie laat die visie tot uiting komen in omgang met individuele en groepen leerlingen hanteert op consequente wijze regels en procedures in de klas 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> is zich bewust van de eigen beroepsopvattingen, waarden en normen en laat dat merken aan leerlingen en collega's kan zijn pedagogische opvattingen en de gekozen aanpak verantwoorden en maakt daarbij gebruik van relevante theoretische en methodische inzichten

De student stimuleert leerlingen kritisch na te denken over eigen gedrag en het groepsgedrag en daarover in de klas te communiceren		
niveau 1: de student.....	niveau 2: de student.....	niveau 3: de student.....
<ul style="list-style-type: none"> ▪ stelt leerlingen vragen over hun gedrag 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spreekt aan op ongewenst gedrag ▪ spreekt een groep aan op groepsgedrag ▪ houdt een klassengesprek over ongewenst en gewenst gedrag 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stimuleert leerlingen regelmatig kritisch na te denken over hun opvattingen en gedrag en stimuleert leerlingen om daarover in de groep te communiceren ▪ daagt leerlingen uit mee te denken over hun eigen ontwikkelings- en leerprocessen
De student enz.		

3. Vakinhoudelijke en (vak-)didactisch competent

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE heeft de verantwoordelijkheid om zijn/haar leerlingen te helpen zich beroepsgerichte kennis, vakkennis en kennis van leergebieden eigen te maken en vertrouwd te worden met de wijze waarop deze kennis wordt gebruikt in het dagelijkse leven en de wereld van het werken. Op deze wijze helpt de leraar leerlingen de school als zinvol en betekenisvol te ervaren, waarbij hij aansluit bij de belevingswereld van kinderen en put uit een modern (vak)didactisch repertoire. Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn didactische verantwoordelijkheid erkent en dat hij op een eigentijdse, professionele, planmatige manier een krachtige leeromgeving voor de leerlingen tot stand brengt.

De (vak)didactisch competente leraar ontwerpt een krachtige leeromgeving, waarbinnen leerlingen zich basiskennis en vaardigheden van vakken en leergebieden eigen maken en vertrouwd worden met de manier waarop deze kennis en vaardigheden in het dagelijkse leven en in de wereld van het werk gebruikt worden. Zo'n leraar:

- leert leerlingen te leren en te kiezen
- bevordert hun zelfstandigheid
- stemt leerinhouden af op de leerlingen
- houdt rekening met individuele verschillen
- bepaalt met de leerling diens (individuele) leertraject, met bijvoorbeeld mogelijkheden voor leren in en buiten de school en leren in de context van de beroepsuitoefening
- daagt leerlingen uit er het beste van te maken
- helpt hen succeservaringen te bereiken.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

De student gebruikt een repertoire aan didactische strategieën en werkvormen, zoals pgo, natuurlijk leren, klassikaal leren, sociaal en samenwerkend leren		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> kan verschillende didactische strategieën op de school beschrijven assisteert in lessen van één of meer leraren op school toont waardering voor coöperatief gedrag toont interesse in vormen van samenwerkend leren betoont zich coöperatief door steun aan te bieden. 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> gebruikt didactische strategieën behorende bij een klassikale aanpak idem bij onderzoekend leren weet de begeleidende leraar op school alternatieve strategieën aan te reiken ontwikkelt en begeleidt projecten voor natuurlijk leren kiest werkvormen die samenwerking stimuleren en de vaardigheden van leerlingen ontwikkelen stuurt in de klas op coöperatief gedrag zet verschillende werkvormen effectief in. 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> kan zijn vakinhoudelijke en didactische opvattingen verantwoorden kan verantwoorden hoe hij een groep leerlingen aangepakt heeft en maakt daarbij gebruik van actuele theoretische en methodische inzichten ontwerpt leeractiviteiten die in het perspectief van de loopbaan van de leerling/deelnemer betekenisvol zijn
De student maakt gebruik van moderne audiovisuele en ict-leermiddelen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> onderzoekt de mogelijkheden van de school om deze middelen te gebruiken assisteert en stimuleert leerlingen bij het gebruik van moderne middelen 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> maakt doelbewust en effectief gebruik van moderne leermiddelen reikt de school ideeën aan voor het gebruik van moderne middelen in de les 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> past bestaande middelen zelf aan en breidt ze uit met eigen inbreng (vragen, suggesties, voorbeelden, av- en ict-middelen)
De student helpt leerlingen vak-, leer- en beroepsvaardigheden te ontwikkelen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> assisteert de leraar bij het aanleren van eenvoudige vaardigheden begeleidt leerlingen bij hun huiswerk en reflecteert daarbij op leervaardigheden 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> ontwerpt gevarieerde leertaken voor het vak/leergebied leert leerlingen leervaardigheden aan (bv leren voor het proefwerk, samenvatten) bespreekt proefwerken na op reflectieve wijze bevordert zelfstandigheid van leerlingen praat met leerlingen over hun competenties 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> stimuleert de leerling om zelf zijn leerproces vorm te geven ondersteunt de leerlingen in hun leerproces, door leervragen en leerproblemen te signaleren, te benoemen en erop te reageren reflecteert systematisch met de leerlingen op het leerresultaat en het bijbehorende proces analyseert (vakspecifieke) leerproblemen en speelt adequaat daarop in met gerichte opdrachten en vragen

De student houdt rekening met verschillen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderzoekt verschillen tussen leerlingen ▪ en de wijze waarop leraren op school omgaan met deze verschillen 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ houdt in de didactische aanpak rekening met verschillen tussen leerlingen wat betreft niveau,leeftijd, sekse en culturele achtergrond ▪ kan het niveau van leerlingen inschatten en geeft opbouwende feedback 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ creëert de randvoorwaarden (sfeer, organisatie, opdrachten, materialen en machines) die de leerlingen in staat stellen zelfstandig te kunnen werken, zodat zij in hun eigen tempo en op eigen wijze kunnen leren ▪ kent de sterke en zwakke kanten van individuele leerlingen en weet hoe hij hun leren moet bevorderen ▪ ontwerpt verschillende leertrajecten en om tegemoet te komen aan verschillen tussen leerlingen
De student gebruikt verschillende manieren van toetsen, assessment en evaluatie		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ kijkt toetsen na ▪ surveilleert 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ ontwikkelt en kijkt toetsen na ▪ begeleidt en beoordeelt prestaties/leertaken ▪ begeleidt en beoordeelt een portfolio 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ ontwikkelt in samenwerking met collega's beoordelingsinstrumenten ▪ kan zijn keuzes voor bepaalde toetsvormen onderbouwen ▪ evalueert het leerproces en de leerresultaten van leerlingen
De student enz.		

4. Organisatorisch competent

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE heeft de verantwoordelijkheid voor alle organisatorische aspecten en aspecten van klassenmanagement die samenhangen met zijn onderwijs.

Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn organisatorische verantwoordelijkheid erkent en dat hij in de klas en in de les een goed leef- en werkklimaat tot stand kan brengen. Het wordt als vanzelfsprekend geacht dat hij dit op een professionele, planmatige manier doet, overzichtelijk, ordelijk en taakgericht tewerk gaat en in alle opzichten voor zichzelf, zijn collega's en vooral voor alle leerlingen helder is.

De organisatorisch competente leraar zorgt voor alle organisatorische zaken die met het onderwijs in vak, leergebieden en/of projecten samenhangen. Zo'n leraar

- weet zijn eigen werk te organiseren
- zorgt ervoor dat leerlingen weten wat ze moeten (of kunnen) doen, hoe en met welk doel ze dat moeten (of kunnen) doen
- zorgt ervoor dat leerlingen weten waar ze aan toe zijn en welke ruimte ze hebben voor eigen initiatief.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

De student bevordert taakgericht werken		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none">▪ helpt leerlingen opdrachten en instructies uit te voeren▪ heeft eigen spullen op orde: opdrachten op tijd en bij de hand	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none">▪ biedt helder gestructureerde leeractiviteiten aan▪ vervult een voorbeeldrol (heeft bijv. lesmateriaal in orde)▪ geeft op tijd en op niveau feedback op leerlingwerk: cijfers, geschreven beoordelingen, feedback op portfolio	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none">▪ biedt organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen aan die leerdoelen en leeractiviteiten ondersteunen▪ hanteert procedures op een consequente manier▪ kan zijn aanpak van klassenmanagement en de organisatie van zijn onderwijs verantwoorden
De student kan prioriteiten stellen en de beschikbare tijd efficiënt over taken verdelen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none">▪ komt afspraken na▪ observeert leraren wat betreft planning en organisatie van verschillende werkvormen▪ start en eindigt de eigen les volgens de lesplanning▪ doet opdrachten op tijd	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none">▪ maakt adequate tijdsplanning voor de eigen lessen en houdt zich hier ook aan▪ evalueert tijdsplanning▪ heeft opdrachten op tijd af▪ neemt niet meer taken op zich dan hij/zij aan kan	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none">▪ improviseert in onverwachte situaties op een professionele manier en stelt daarbij duidelijke prioriteiten▪ stelt prioriteiten en verdeelt de beschikbare tijd efficiënt zowel voor hem zelf als de leerlingen▪ bewaakt de planning samen met de leerlingen
De student draagt bij aan schoolactiviteiten		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none">▪ neemt initiatieven om deel te nemen aan activiteiten▪ assisteert bij begeleiden van activiteiten	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none">▪ begeleidt schoolactiviteiten▪ participeert in de organisatie van bijv. werkweken/sportdagen	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none">▪ neemt initiatieven en doet voorstellen
De studentenz.		

5. Competent in het samenwerken met collega's

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE heeft de verantwoordelijkheid voor de afstemming van zijn werk met zijn collega's en is medeverantwoordelijk voor het goed functioneren van de schoolorganisatie. Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's erkent en dat hij een professionele bijdrage levert aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat van zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie.

De leraar die competent is op het gebied van het samenwerken in het team draagt bij aan het goed functioneren van het schoolteam en de schoolorganisatie. Zo'n leraar:

- draagt bij aan een veilig en open klimaat in het team
- draagt bij aan het goed functioneren van team of sectie
- draagt bij aan organisatie van teamactiviteiten.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

De student deelt kennis met het team en leert van collega's		
<p>niveau 1: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> observeert bij medestudenten en bij leraren en reflecteert op en bespreekt datgene dat is waargenomen geeft feedback aan en ontvangt feedback van collega's op de school geeft feedback aan en ontvangt feedback van medestudenten 	<p>niveau 2: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> brengt ervaringen in tijdens intervisie en collegiale consultatie ontwikkelt voornemens naar aanleiding van ervaringen van zichzelf en van anderen deelt lesmateriaal met collega's 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> vraagt hulp en biedt hulp aan collega's stelt teambelang boven eigenbelang verantwoordt zijn opvattingen en werkwijze aangaande samenwerken met collega's binnen de schoolorganisatie
De student levert een bijdrage aan samenwerkingsprojecten in het team: zowel binnen het vak en leergebieden als vakoverstijgend		
<p>niveau 1: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> onderzoekt welke projecten er zijn op de school assisteert bij de uitvoering van projecten op school neemt deel aan projecten op de opleiding en experimenteert met rollen en taken 	<p>niveau 2: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> draagt bij aan constructief teamoverleg draagt bij aan ontwikkeling van lesmateriaal neemt deel aan de organisatie van projecten neemt initiatieven 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> neemt verantwoordelijkheid voor de taak (van anderen)
De student draagt bij aan het denken over onderwijsinnovatie		
<p>niveau 1: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> onderzoekt op de school activiteiten wat betreft onderwijsvernieuwing stelt zich op de hoogte van landelijke innovaties 	<p>niveau 2: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> draagt bij aan de uitvoering van de onderwijsinnovatie op de school neemt initiatieven om het onderwijs te verbeteren door het voorstellen van (vak)didactische vernieuwingen 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> levert een bijdrage aan de ontwikkeling en verbetering van zijn school
De student participeert in algemene onderwijstaken		
<p>niveau 1: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> surveilleert kijkt toetsen na 	<p>niveau 2: de student</p> <ul style="list-style-type: none"> neemt deel aan team- en sectieoverleg en draagt bij aan taken daarin participeert in rapportvergaderingen 	<p>niveau 3: de student.....</p> <ul style="list-style-type: none"> werkt volgens de in de organisatie geldende afspraken, procedures en systemen, bijv. leerlingvolgsysteem
De student enz.		

6. Competent in het samenwerken met de omgeving

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE heeft de verantwoordelijkheid voor het contact met de ouders of verzorgers van de leerlingen en voor de afstemming van zijn zorg voor de leerlingen met die van anderen buiten de school. Bovendien is hij medeverantwoordelijk voor het goed functioneren van de samenwerking van zijn school met andere (buurt)instellingen, stage- en leerbedrijven. Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn verantwoordelijkheid het samenwerken met de omgeving van de school erkent en dat hij goed samenwerkt met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de leerlingen en bij de school.

De leraar die competent is op het gebied van samenwerken in de omgeving draagt bij aan goede relaties van de school met ouders, vervolgonderwijs, en met instellingen en bedrijven in de fysieke omgeving van de school. Bijvoorbeeld, zo'n leraar:

- draagt bij aan het onderhouden van relaties met externe belanghebbenden, vooral met ouders
- gebruikt de omgeving als onderdeel van een krachtige leeromgeving.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

De student gebruikt de omgeving van de school als kennisbron en als toepassingsmogelijkheid van kennis en vaardigheden		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none">▪ onderzoekt hoe de school werkt aan omgevingsonderwijs▪ doet een voorstel voor een eenvoudig project met het eigen vak in de omgeving van de school	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none">▪ onderzoekt de omgeving van de school op toepassingen van het eigen vak/leergebied▪ ontwikkelt en voert projecten uit met medewerking van instellingen/bedrijven waarin leerlingen het vak/leergebied kunnen toepassen▪ houdt contact met personen/instellingen die fungeren als opdrachtgevers in het kader van het natuurlijk leren	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none">▪

De student onderhoudt contacten met ouders en verzorgers van leerlingen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> onderzoekt op welke wijze de school contact onderhoudt met ouders 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> observeert bij en voert zo mogelijk gesprekken met ouders 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> voert oudergesprekken en hanteert daarbij relevante gespreksvaardigheden en technieken raadpleegt reeds aanwezige informatie, registreert nieuwe informatie en stelt anderen in de gelegenheid hier gebruik van te maken verantwoordt professionele opvattingen aan ouders en andere belanghebbenden en past zonodig in gezamenlijk overleg zijn werk aan.
De studentenz.		

7. Competent in het reflectie en ontwikkeling

Omschrijving van de competentie:

De leraar VO/BVE is verantwoordelijk voor zijn eigen professionele ontwikkeling.

Van de leraar VO/BVE wordt verwacht dat hij zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling erkent en dat hij zowel zijn opvattingen over het leraarschap als ook zijn eigen bekwaamheid onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt.

De leraar die competent is in reflectie en ontwikkeling werkt voortdurend aan eigen professionalisering. Bijvoorbeeld, zo'n leraar:

- weet goed wat hij/zij belangrijk vindt in het leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige visie hij/zij uitgaat
- heeft een goed beeld van eigen competenties en de eigen sterke en zwakke kanten
- werkt op een planmatige wijze aan de eigen ontwikkeling.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

De student werkt planmatig aan zijn ontwikkeling		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> reflecteert op eigen sterke en zwakke kanten beschrijft leerdoelen voor de hoofdfase 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> reflecteert op eigen sterke en zwakke kanten op basis van ervaring en visie reflecteert op persoonlijke kwaliteiten 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> werkt planmatig aan zijn ontwikkeling en maakt daarbij gebruik van de kaders die de school biedt (bijv. POP, Teamontwikkelingsplan, IBP) brengt onder woorden wat hij belangrijk vindt in het leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat.

De student vindt een evenwicht tussen betrokkenheid en professionele distantie		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ analyseert situaties vanuit leraarperspectief en niet meer vanuit leerlingperspectief ▪ is zich bewust van deze perspectiefwisseling ▪ handelt vanuit de lerarenrol in een groep leerlingen 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ is begaan met leerlingen, maar neemt geen verantwoordelijkheden van leerlingen over ▪ kent de grenzen van de eigen invloed ▪ verwijst leerlingen met problemen tijdig door zonder zelf de rol van hulpverlener op zich te nemen 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪
De student bouwt aan en onderhoudt een relevant netwerk van collega's		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderhoudt contacten met eigen jaargroep en medestagiaires 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ onderhoudt contacten met studenten van eigen opleiding en medestagiaires ▪ leest vakliteratuur ▪ bezoekt (regionale) bijeenkomsten over onderwijsproblematiek. 	niveau 3: de student..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ benut verschillende mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen, zoals het bijhouden van vakliteratuur, het volgen van trainingen en opleidingen, maar ook het deelnemen aan vernieuwingsprojecten en onderzoek en het oppakken van nieuwe taken. ▪ staat open voor andere visies en ideeën en probeert die daadwerkelijk uit.
De student kijkt kritisch naar zijn werk en gebruikt evaluatie, reflectie en feedback van anderen om zich verder te ontwikkelen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ geeft en ontvangt feedback 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> ▪ neemt actief deel aan collegiale consultatie en intervisie 	niveau 3: de studentt..... <ul style="list-style-type: none"> ▪ stemt zijn ontwikkeling af op het beleid van de school
De student enz.		

8. Extra competentie bij Instituut Archimedes:

Competent op het gebied van onderzoekend handelen in de onderwijspraktijk

Omschrijving van de competentie:

Een onderzoekscompetente leraar vo en bve laat zien te beschikken over onderzoekend vermogen. Dit houdt in dat hij:

- Beschikt over een onderzoekende houding. Dat wil zeggen dat zo'n leraar nieuwsgierig is, een open houding heeft, kritisch is, zaken wil begrijpen, bereid is tot perspectiefwisseling, distantie kan nemen van routines, gericht is op bronnen en zeker weten, en kennis wil delen met anderen.
- Onderzoeksresultaten gebruikt bij het kiezen van handelingsalternatieven en deze toepast in de praktijk.
- Zelf praktijkgericht onderzoek uitvoert om beroepsproducten (handelen, ontwerp, advies) te ontwikkelen of te verbeteren.

Gedragindicatoren, enkele voorbeelden:

Informatievaardigheden		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> zoekt met hulp naar informatie op internet om eenvoudige en gegeven vragen te beantwoorden gebruikt informatie van instanties binnen het beroep docent 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> zoekt zelfstandig informatie in mediatheek, databases en internet om eigen gestelde vragen te beantwoorden gaat kritisch om met de gevonden informatie 	niveau 3: de student <ul style="list-style-type: none"> zoekt zelfstandig internationale informatie in mediatheek, databases en internet om eigen gestelde vragen te beantwoorden gaat kritisch om met de gevonden informatie
Kritische grondhouding laten zien		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> bevraagt leerlingen en docenten op de leerwerkplek over het hoe en waarom achter handelen. 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> bekijkt een kwestie in de praktijk vanuit verschillende perspectieven en inventariseert verschillende meningen neemt wanneer nodig afstand van de eigen mening en visie en kan die tijdelijk parkeren 	niveau 3: de student <ul style="list-style-type: none"> kijkt kritisch naar bestaande praktijken en zet dit af tegen dat wat bekend is uit onderzoek stelt vragen en verzamelt gegevens in een praktijkcontext om meer zicht te krijgen op een kwestie voordat er een oplossing wordt bedacht onderbouwt keuzes met theorie.
Ethisch handelen		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> parafraseert en citeert gebruikte bronnen in geschreven stukken overlegt met de werkplek-begeleider over de wijze waarop met gegevens van leerlingen omgegaan moet worden rapporteert alleen daadwerkelijk verzamelde data en anonimiseert gegevens in verslagen 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> parafraseert en citeert gebruikte bronnen in geschreven stukken zodat meningen onderbouwd worden overweegt welke gevolgen het verzamelen van data voor leerlingen en collega's kan hebben en vraagt toestemming beschrijft een praktijksituatie neutraal zonder het eigen oordeel en zorgt voor anonimiteit van betrokkenen 	niveau 3: de student <ul style="list-style-type: none"> parafraseert en citeert gebruikte bronnen en combineert op zo'n manier dat recht gedaan wordt aan de inhoud weegt diverse belangen van leerlingen en collega's af bij het ontwerpen van een beroepsproduct rapporteert op een integere en neutrale wijze
Onderzoek ten behoeve van beroepsproduct		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> oefent het verzamelen en analyseren van data met eenvoudige en gegeven onderzoeksinstrumenten in een kleine groep respondenten trekt hierbij logische conclusies. 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> voert met hulp een verkennend onderzoek uit ondersteunend aan het maken van een beroepsproduct binnen de eigen schoolpraktijk zorgt voor een logische en consistente lijn van vraag naar antwoord verantwoordt hierbij de gekozen methoden van dataverzameling en – analyse deelt de uitkomsten met medestudenten. 	niveau 3: de student <ul style="list-style-type: none"> voert zelfstandig een beschrijvend en evaluerend onderzoek uit ondersteunend aan het maken van een beroepsproduct binnen de eigen schoolpraktijk zorgt voor een logische en consistente lijn van vraag naar antwoord verantwoordt hierbij de gekozen methoden van dataverzameling en – analyse deelt de uitkomsten met alle belanghebbenden

Schriftelijk rapporteren		
niveau 1: de student <ul style="list-style-type: none"> rapporteert een eenvoudig onderzoekje door het kunnen aanvullen van een gegeven verslag. 	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> schrijft een verslag over het ontwikkelde beroepsproduct waarin het product en verkennende onderzoek helder beschreven en adequaat verantwoord wordt vanuit de theorie en het verkennende onderzoek rapporteert hierbij over het uitgevoerde onderzoek en is kritisch op de eigen conclusies 	niveau 3: de student <ul style="list-style-type: none"> schrijft een verslag over het ontwikkelde beroepsproduct waarin het product helder beschreven en adequaat verantwoord wordt vanuit theorie en het verkennende onderzoek evalueert in het verslag het gemaakte product rapport hierbij over zowel het verkennende als evaluerende onderzoek is kritisch op de eigen conclusies aan de hand van betrouwbaarheid en validiteit
Presenteren		
niveau 1: de student	niveau 2: de student <ul style="list-style-type: none"> presenteert het beroepsproduct aan medestudenten. 	niveau 3: de student <ul style="list-style-type: none"> presenteert het beroepsproduct op de leerwerkplek of aan anderen dan medestudenten.